Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
Kmetijsko gozdarski zavod Kranj
Cesta Iva Slavca 1, Kranj

Kmetijski inštitut Slovenije
Hacquetova 17, Ljubljana

SILIRANJE KORUZE, KI JO JE PRIZADELA SUŠA

Koruzna silaža je na Gorenjskem pomembna sestavina krmnega obroka za govedo. Včasih smo jo krmili le v zimskem in spomladanskem času, sedaj pa jo na veliko kmetijah krmijo preko celega leta.
Letos bo na količino pridelka in na čas siliranja koruze močno vplivala suša. Najbolj so zaradi suše prizadeti posevki koruze na Sorškem polju ter na njivah južno od Kranja. Nekatere koruze so visoke le okrog 130 cm in brez razvitih storžev. Tudi pri nekaterih koruzah, ki so dosegle normalno višino, so se storži slabo razvili ali jih sploh ni.

Kdaj silirati koruzo, ki jo je prizadela suša?

Za kakovost silaže iz prizadete koruze je ključna določitev najprimernejšega časa za siliranje. Gre za eno od najzahtevnejših odločitev, ki jih moramo sprejeti pri pridelovanju krme. **Za uspešno siliranje mora koruza vsebovati od 300 do 400 g sušine na kg. Še bolje od 320 – 370 g sušine na kg.** Neprizadeta koruza doseže primerno vsebnost sušine v voščeni zrelosti, za prizadeto koruzo pa je značilno naslednje:

- Storži so slabo razviti ali pa jih sploh ni. Zaradi majhnega deleža storžev ne moremo računati, da se bo vsebnost sušine v celi rastlini povečala na račun velike vsebnosti sušine v storžih. Zaradi majhnega deleža storžev je torej vsebnost sušine v celi rastlini manjša, kot bi pričakovali na podlagi ocene zrelosti zrnja.
- Vsebnost sušine v koruznici je zelo variabilna. Ta je lahko ob začetku suše kljub močni prizadetosti rastlin (posušeni listi) podobna kot pri neprizadeti koruzi (le od 200 do 300 g na kg), kasneje pa se lahko v kratkem času poveča na 500 g na kg in več. Zaradi velike vsebnosti sušine v koruznici je lahko po daljšem sušnem obdobju vsebnost sušine v celi rastlini večja, kot bi pričakovali na podlagi ocene zrelosti zrnja.

Zaradi teh značilnosti velja pravilo, da pri prizadeti koruzi ocenjujemo primernost časa za siliranje na podlagi vlage v celi rastlini. Za določitev najprimernejšega časa za siliranje priporočamo določitev vlage s sušenjem cele koruzne rastline. Vse druge metode so le približne.

Za grobo oceno primernosti za siliranje prizadete koruze, ki ima storže, lahko upoštevamo, da je primerna za siliranje, ko se začno sušiti listi nad storži. To priporočilo pa je zgolj okvirno, saj je vizualna ocena vsebnosti sušine v koruznici zelo nezanesljiva.

Pogosto se zgodi, da je koruza na videz že povsem suha, pa je notranjost stebel še vlažna in se bomo za žetev odločili prehitro. Izkušnje kažejo, da koruznica v gobastem tkivu stebel dolgo časa zadržuje vlago, nato pa jo v kratkem času odpusti. Prav zaradi tega je najprimernejše obdobje za žetev prizadete koruze zelo kratko, krajše kot pri neprizadeti koruzi.

Dne 28. 7. 2022 smo odvzeli več vzorcev stoječe koruze na njivah, ki jih je suša najbolj prizadela.

Analizirani so bili na vsebnost sušine v laboratoriju Kmetijskega inštituta Slovenije.

Koruza, 28.7.2022 – Trbojsko polje – sušina cele rastline 255 g/kg. Za siliranje je še prezgodaj.

Koruza, 28.7. 2022 – Primskovo – sušina cele rastline je 221 g/kg. Za siliranje je še prezgodaj.

Rezultati analiz kažejo, da je bila v odvzetih vzorcih sušina med 178 g in 255 g na kg. Taka sušina je še prenizka in v primeru, da bi to koruzo sedaj silirali, bi bila silaža prekisla, iz silirnega kupa pa bi se močno izcejal silažni sok.

V bližnji prihodnosti ni napovedanih občutnejših padavin. Težko je napovedati, kako hitro se bo koruza sušila oziroma pridobivala na sušini. Optimalnega časa za siliranje še ni možno napovedati.

Kmetovalcem svetujemo, da naj redno pregledujejo koruzne njive in občasno določijo vlago s sušenjem cele koruzne rastline. Ko bo imela cela rastlina sušino med 300 in 400 g na kg, je optimalni čas za žetev.

Kako določimo vlago v koruzni rastlini?
Tri povprečne koruze na drobno zrežemo in odtehtamo vzorec za sušenje. Lahko vzorec delno posušimo na soncu, na to še na temperaturi 60 stopinj. Stehtamo suh vzorec in iz razlike v teži izračunamo sušino v vzorcu, ki smo ga dali sušiti. Upoštevamo, da je po sušenju v vzorcu ostalo še 5,5% higroskopske vlage.

pripravili:

Franc Pavlin, Marija Kalan
Kmetijsko gozdarski zavod Kranj

Jože Verbič
Kmetijski inštitut Slovenije